

snarere at være det at skaffe en lille Fordel til den paagældende By end at bringe et stort Landomraade ind under Kulturen ved at faa en Færdselsvej gennem selve dette Landomraade saaledes, at man derfra kan komme baade til vor Udførselshavn og til vore indenlandske Byer. Der er ingen Tvivl om, at Jærnbaner i høj Grad bidrage til at fremme Kulturen i de paagældende Landstrækninger, og det er naturligt, at Staten anlægger disse Jærnbaner. Man kan jo ikke forlange, at Privatfolk skulle anlægge Jærnbaner, som aldeles ikke kunne betale sig. De private Folk ere nødsagede til i nogen Grad at vente Udbytte af deres Penge i Løbet af en Menneskealder. Det samme gælder ikke om Staten, og Udbytte kan derhos ligge i ganske andre Ting end den absolute Forrentning. Derfor siger jeg, at denne Bane fra Langaa til Silkeborg er den, der har interesseret mig mest af det her foreslaaede, fordi den naturligt peger ned gennem det store, som man siger, jærnbanelomme Rum, som sikkert trænger til at faa en Jærnbane, og som jeg mener, vi maa skaffe en Jærnbane i de kommende Tider; og naar man nu er begyndt, vil jeg ogsaa haabe, at man vil komme derned. Jeg vil gerne gøre en Bemærkning endnu. Det er blevet sagt — og med nogen Ret — at nu give vi Jyderne alt, hvad de ønske, og naar saa Statsbanerne her inde ved Kjøbenhavn ønske at faa ordnet Forholdene ved Banegaarden her, og hvad dermed staar i Forbindelse, har man ikke noget at give til Gengæld. Saaledes har jeg ikke set paa denne Sag. Jeg er villig gaaet med til disse Foranstaltninger, fordi jeg anser dem for i sig selv fornuftige, og jeg føler mig ogsaa ret overbevist om, at Repræsentanterne for Jylland ville afgøre Sagerne her paa Sjælland og i andre Dele af Riget efter de foreliggende Forhold og ikke ville tage Hensyn til, om de kunne faa noget for det. — Med Hensyn til Enkelthederne har jeg i øvrigt sluttet mig til Flertallet. Jeg har dog paa et enkelt Punkt været meget betænkelig, og det er over for Spørgsmaalet om Tilskuddet fra Aarhus Kommune. Jeg havde ønsket, at vi kunde være bleve staaende ved 10 pCt. plus den Grund, Kommunen ejer. Dette har imidlertid vist sig ganske umuligt, og jeg har ikke villet tage noget Mindretalsstandpunkt der, men har ment, at det maaske kunde lade sig gøre at gaa til de 15 pCt., da andet i Øjeblikket ikke er muligt. Men jeg finder i øvrigt, at der er noget urimeligt i de store Tilskud, man saaledes forlanger af de lokale Steder,

fordi der foretages Anlæg, som ikke i særlig Grad kunne siges at komme de paagældende Steder til gode, men som ere i hele Jærnbanetraffikkens velforstaaede Interesse. Det er forklarligt, at man forlanger af en Købstad, at den, naar den faar en ny Linie, som vil drage nyt Opland til den, maa bære en ret stor Del af Udgiften, men det er ikke naturligt, at man, fordi Udviklingen kræver mere Plads for Statsbanerne paa samme Sted, forlanger, at den paagældende Kommune skal yde et større eller mindre Tilskud og da navnlig ikke et større.

Dernæst vil jeg gerne gøre et Par Bemærkninger, nærmest i Form af en Opfordring til Regeringen. Det er jo et meget stort og omfattende Arbejde, Regeringen her faar i sin Haand. Jeg havde ønsket optaget en Bestemmelse om, i hvilken Orden disse Arbejder skulde udføres, men dette har Fællesudvalget ikke ønsket at gaa med til. Der er en lille Antydning, som jeg billiger, nemlig den, at man først begynder paa Gedser-Routen, idet det er antydnet, at 1 Mill. Kr. kan anvendes dertil i indeværende Aar; men ud over dette findes der intet. Det er endogsaa blevet udtalt af den ærede Ordfører, at den Orden, de Litra, i hvilke Anlægene ere delte, er tilfældig, og det eneste, Udvalget som saadant vilde sige, var dette, at Linien Silkeborg—Langaa ikke maatte bygges før Linien Viborg—Herning, men heri ligger kun, at de meget godt kunne bygges samtidig. Jeg vil meget henstille til Regeringen, da Fællesudvalget ikke har ønsket at tage Standpunkt her, at den søger at lægge en fornuftig Arbejdsplan, saaledes at man ikke paabegynder alle disse Arbejder samtidig, men saaledes, at Arbejdet bliver nogenlunde jævnt fordelt, og særlig saaledes, at man tager Hensyn til de almindelige Konjunkturer. Vi ere for Øjeblikket vist paa et Højdepunkt, maaske allerede i Færd med en lille Nedgang, og der er god Grund til at tro; at der i de nærmest følgende Aar vil blive nogen Slappelse i den private Virksomhed. Da gælder det netop i høj Grad om, at Regeringen, naar den har et saa stort Arbejde, ordner dettes Udførelse paa en saadan Maade, at det kunde bidrage noget til at mildne Følgerne af en økonomisk Nedgangsperiode i det almindelige private Erhverv. Jeg ønskede ogsaa, at Fællesudvalget havde taget denne Sag op. Jeg vilde nemlig gerne have, at man skulde være enig om, at disse Arbejder maatte udføres paa en saadan Maade og under saadanne Forhold, at man i det